

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
BUDAPEST, V. BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekkzámla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földmívelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Égész évre 3, félre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 49. szám.

December hó 4

Gyors ütemben megindul a reformok keresztülvitele

A főméltóságú Kormányzó Ur kézirata Imrédy Béla miniszterelnökhöz

A Ház munkájában résztvesznek a Felvidék képviselői is

A Vasárnap legutóbbi számában megállapítottuk, hogy a magyar társadalom minden rétege átérzi, hogy

a magyar igazság hajnalhasadását a magyar élet gyökeres és szociális szellemű áthatott átalakításának kell követnie.

Hozzátettük azonban, hogy ez a főlemelő és a történelmi időkhoz mindenképpen méltó egyetértés, korántsem volt annyira bensőséges, hogy biztosítható volna a közös célkitűzés zökkenő nélküli megvalósítását...

Sőt. Az ellentétek egyfelől sajnálatos és megdöbbentő eredményre vezettek a magyar politikai élet küzdőterén: a parlamentben, de másfelől alkalmasak voltak arra, hogy megmutassák a magyar társadalom csodálatos és főlemelő egységességét, kitartását. Ugyanis egyidejűleg azzal, hogy a Házban és a politikai berkekben folyt az időrabló, a magyar egység megbontását célzó frontok megszerzése,

az ország népe fegyelmetlen, nyugodt biztossággal és bizakodással várta a főméltóságú Kormányzó Ur legfelsőbb, megfélebbezhetetlen döntését, amellyel pontot tesz a személyeskedő viták után és megtalálja a módját annak, hogy a magyar kormány az elért nagy külpolitikai siker után a történelmi idők előírta gyorsasággal valósítsa meg a magyar élet átforgatására hivatott reformterveit.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország főméltóságú Kormányzója döntött. Minthogy az egységet megbontó képviselők — lehet, hogy csak a szereplésüket igazolandó — állandóan hangoztatták, hogy a lényegét, a reformokat illetően nincsen különbség az ő és a kormány célkitűzései között, leszegezte a Kormányzó, hogy

a magyar nemzet — amely nemcsak önigazolással, szavakkal hangoztatja, hanem minden gondolatával, érzésével vallja is, hogy vitéz Imrédy

Bélatól várja a reformok keresztülvitelét...

Ezeknek a reformoknak valósággyá válását immár csak néhány kisebb formáság előzi meg. Azután gyors egymásutánban kerülnek a javaslatok a Ház elé, amelyek munkájában a kisebbségi sorban megtanult örökfejlesztés és lelkesedéssel, kitartással és fajszeretettel részt fognak venni a felvidéki képviselők is. A megnagyobbodott országnak kipróbált közéleti harcosokkal megnagyobbodott és értékesebbé vált parlamentje hihetően meg is fog felelni a hozzáfűzött várakozásoknak és a magyar életlehetőségek korszerű átforgatásával és kibővítésével a magyar igazság további külpolitikai érvé-

nyesítésének előfeltételeit is megteremti...

A válság hetének egy súlyos veszteséget jelentő eseményéről is meg kell emlékeznünk beszámolóink bevezető részében:

Kánya Kálmán külügyminiszter egészségi állapotára hivatkozással kénytelen volt annyi nagyszerű eredményt hozó külügyminiszteri állásától visszavonulni.

A főméltóságú Kormányzó Ur hozza intézett kézirataiban az egész nemzet háláját és köszönetét tolmácsolta, amikor külsőrcsészt fejezte ki a magyar külpolitika eddigi irányítójának.

Az elmúlt hét politikai eseményeiről a következőkben számolunk be:

A döntés előtti napok eseményei

A válságot tudvalévően az idézte fel, hogy a parlament november 23-iki ülésén a képviselőház ellenzéké, megerősödve a NEP-ből előzőleg kilépett képviselőkkel, azt javasolta, hogy a következő ülés napirendje során a Ház csak a kormányprogram megvitatása után döntsön a felvidéki képviselők behívása felett.

Ez a politikai lépés, amelynek világos célzata a kormány iránti bizalmatlanságnak, szavazás útján való kifejezése volt, óriási visszatétst keltett országszerte. Eltekintve ugyanis attól, hogy az ellenzéki lépés könnyen keltette azt a látszatot, — ami be is következett — hogy az ellenzék meg akarja akadályozni, vagy legalább is késleltetni kívánja a felvidéki képviselőknek a közügyekbe való bekapcsolását, az ország társadalmának minden rétege súlyosan elítélte azt a ténnyt, hogy

ezekben a történelmi időkben, amikor századok mulasztásainak minél gyorsabb pótlása szinte élet-halál kérdés a nemzetre, a törvényhozás egyes alkalmi csoportosulásai válságoknál nyugtalaníthatják a nemzetet, késleltethessék a reformok megvalósítását, az alkotó munkát és főként a külföld előtt olyan színben tüntessék fel a nemzetet, mintha annak régi

vágyai részleges megvalósulásakor és a továbbiak kiküzdésére való felkészülés napjaiban személyeskedések képeznék legfőbb gondját.

AZ ÁLLAMFŐ DÖNTÉSE

Vasárnap este került nyilvánosságra a főméltóságú Ur döntése, amely szerint

Imrédy Béla miniszterelnök és

kormányja lemondását nem fogadja el.

Öfőméltósága böcs elhatározását vitéz Imrédy Bélához intézett alábbi kézirataiban közölte és indokolta:

„Kedves dr. vitéz Imrédy!

A közelmúlt napokban a képviselőházban történt szavazás eredményeire hivatkozva, felajánlotta az Ön és a vezetése alatt álló kormány lemondását.

Meghallgatván az irányadó tényezők által javaslatba hozott politikai személyiségek véleményét, arra a meggyőződésre jutottam, hogy a nemzet jövőjének biztosítása érdekében sürgősen megvalósítandó reformok tekintetében a képviselőház többségének álláspontja s az Ön felfogása között tulajdonképpen tárgyi ellentét nincs.

Kétségtelen, hogy a nemzet az Ön további működésétől várja a reformok keresztülvitelét.

Azon bizalommal fogva, amellyel a közelmúltban folytatott eredményes külpolitikai küzdelem folyamán az egész ország által is elismert kipróbált képességei és áldozatkész odandása iránt viseltetem, a lemondást nem fogadom el.

Kelt Budapesten, 1938. évi november hó 27. napján.

HORTHY s. k.

Dr. vitéz IMRÉDY BÉLA s. k.

Kánya Kálmán lemondása

Kánya Kálmán külügyminiszter, a Felvidék visszacsatolásával dicsősegen befejezett külpolitikai tevékenysége után megismételte azt az ismételt elterjesztett kérését, hogy egészségi állapota miatt mentse őt fel a főméltósági Ur a külügy intézésétől.

A Kormányzó Ur Ófömlétsága Kánya Kálmán kérésének most eleget tett, tudomásul vette és a külügyminisztérium ideiglenes vezetésével Imrédy Béla miniszterelnököt bízta meg.

Egyidejűleg a Kormányzó Ur Ófömlétsága az alábbi kéziratot intézte a lemondott külügyminiszterhez:

Kedves Kánya!

Még alig néhány hete, hogy Ön-höz intézett kéziratom megemlékezésem elvülhetetlen érdemeiről, amelyeket a magyar igazság győzelméért folytatott munkájával szerzett.

Annál nagyobb sajnálattal vettem most a megrendült egészségi állapotára alapított kérelmét, hogy külügyminiszteri állásától felmentsem.

A fennállott monarchia közös külügyi szolgálatainak különböző állomásain eltöltött évtizedek az Ön számára az ismeretek és tapasztalatok nagy gazdagságának megszer-

zését tették lehetővé. Ezt azután általánosan elismert sikerrel tudta — hála nyugodt megfontoltságának és bölcsességének — megkisebbedt hazája külügyének intézésénél közel hat éven át kamatoztatni.

Nagyértékű szolgálataiért legmelegebb köszönetemet fejezem ki.

És most, amidőn kénytelen vagyok eleget tenni a felmentés iránti kérelmének, egyben annak a hő reményemnek adok kifejezést, hogy értékes tevékenységét a haza érdekében ezután az országgyűlés felsőházában fogja kifejteni.

Kelt Budapesten, 1938. évi november hó 28. napján.

HORTHY s. k.

Dr. vitéz IMRÉDY BÉLA s. k.

Miklós napja...

Tizenkilenc éve immáron annak, hogy Miklós napja Magyarországon nemcsak a gyermekek örömet jelent, hanem a felnőttek bizodalmit és reményességét is.

Ez a nap hazánkban kettős ünnepe. A jószívű Mikulás püspöké, aki megajándékozza csillogó cecebecsével, izletes cukorkákkal teleputtonyából a kedves hívő gyermekereget és vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó, aki szívét, akaratát, magyar érzését s mindezekben hazája és nemzete nyugalmát és boldogságát osztja szét e napon a hittel és bizalommal teli magyar lelkeknek.

A magasságos Egek csodálatos ajándéka leng e napon a kastélyok fényes ablakán s a kis falusi házikók nislógó fényén át. A legnagyobb ajándék, amit az isteni Gondviselés egy nemzetnek adhat. Az Egek szent békéje a földi harcok és küzdelmek fölött. A nyugalom a vesztélyek háborgásán. A bizalom a családságok utvesztőin.

Ezen a napon gyermekek vagyunk mindnyájan, küzdő, vérző és szenvedő magyarok. Gyermekek a gondos Apa szeretetében s a határtalan bizalomban, amely tekintetünk Feljé irányítja.

S ezen a napon mindnyájan imádkozunk: tartsa meg Öt a Mindenható. Kegelemben és erőben, hogy Vele és Átala boldogulhassunk.

Az Imrédy-kormány jobboldali keresztény politikájának közeli célkitűzései

A Kormányzó Ur Ófömlétsága bölcs és az ország korszerű átalakítását váró és remélő millióinak legbensőbb óhaját kifejező elhatározásával megerősített Imrédy-kormány tagjai november 28-án tanácskozársra ültek össze, amelyen meghatározták a kormány legközelebbi munkaprogramját és azokat a reformjavaslatokat, amelyek a legközelebbi napokban már a parlament elé kerülnek.

A minisztertanács döntése szerint a honvédelmi törvényjavaslat előtt három, esetleg négy reformjavaslatot nyújt be a kormány. Minden valószínűség szerint az első lesz a köztisztviselők családi pótlékának felemeléséről szóló törvényjavaslat, ezt követi a családi munkabérendszert bevezetéséről szóló javaslat. A harmadik az álláshalmozás megszüntetéséről szól, a negyedik pedig a mezőgazdasági munkavállalók özvegyeinek biztosításáról.

Ezt a négy törvényjavaslatot követi a honvédelmi javaslat, majd pedig, előreláthatólag még karácsony előtt, további három javaslat kerül a Ház elé:

1. A zsidótörvény novellája.
2. A sajtótörvény módosítása.
3. Az összeférhetlenségi törvényjavaslat.

A Nemzeti Egység Pártja előtt november 29-én délután jelent meg vitéz Imrédy Béla miniszterelnök. A pártértekezleten csaknem teljes számban megjelent párttagok kitörő lelkesedéssel ünnepelték vitéz Imrédy Béla miniszterelnököt.

A fergeteges éljenzés és taps csillapultával Szinyey-Merse Jenő alelnök a párt újabb viharos lelkesedése közben jelentette be, hogy a Fömlétségi Kormányzó Ur nem fogadta el a kormány lemondását, majd bejelentette, hogy Kánya Kálmán a párt legészintébb sajnálkozására, egészségi állapota miatt kénytelen megadni a külügyminiszteri széktől, majd hangsúlyozta a párt hűségét és bizalmát a miniszterelnök iránt.

Péchy László, majd Huszovszky Lajos üdvözölték ezután meleg hangon a miniszterelnököt, aki megindultan köszönte meg az üdvözléseket és ünnepeltetést. Rámutatott arra, hogy

a válság néhány napja bebizonyította, hogy az ország népe a jobboldali korszerű reformok politikáját kívánja követni és attól nem enged semmiféle eltérést.

Az ország minden részéből, levelek, sürgönyök, virágok alakjában beérkezett üdvözléseket annak a hangzatosával köszönte meg, hogy

az egységesen összeforrott, harcban összekovácsolt tábor megerősödött halad előre céljai megvalósítása felé, kicsinyes kompromisszumok nélkül. Leszegezte a miniszterelnök a párt tumboló lelkesedése közben, hogy megalkuvás nélküli jobboldali keresztény politikát folytat a jövőben is és elveiből, irányából engedni nem hajlandó.

Figyelmeztette a pártot az egység, az összefogás megővésére, hogy a párt valóban magva és záloga lehessen az ország megújulásának.

Bejelentette ezután a miniszterelnök, hogy a Ház december elseji ülésén olyan indítványt fog tenni, hogy a következő ülés napirendjére kizárólag a felvidéki képviselők behívását tűzzék ki. Kifejtette, hogy a felvidéki képviselőknek elvitathatatlan joguk, hogy az ország ügyeinek intézésében résztvegyenek;

mindaddig, amíg a parlament velük ki nem egészíti magát, további tárgyalásokra nem kerülhet sor.

Mint hogy a jövőben a pártnak fokozottan részt kell vennie a javaslatok előkészítésében, a párt szervezetének megfelelő átalakítására kérte fel Hóman Bálint ny. minisztert és Tasnádi Nagy András minisztert, majd meleg elismeréssel emlékezett meg Darányi Kálmán v. miniszterelnök érdemeiről kormányzói kiténtetése alkalmából. A párt ugyancsak nagy szeretettel ünnepelte a volt miniszterelnököt.

Szinyey-Merse Jenő alelnök a párt nevében osatlakozott a Darányi Kálmán érdemeit elismerő szavakhoz és a miniszterelnök által kifejezett jókívánásokhoz.

Este a Nemzeti Egység Pártjának tagjai pártvacsorán vettek részt, melynek keretében Melczér Lilla képviselő fejezte ki a női tábor köszönetét a Felvidék vérdíjazat nélküli történet visszaszerzéséért. Imrédy Béla miniszterelnök meleg hangon köszönte meg a párt női táborának támogatását és kiténtetését.

Endrey Antal felsőházi tag Da-

rányi Kálmánt köszöntötte fel, aki válaszában a pártot a miniszterelnök által kifejezett célkitűzések diadalra juttatására kérte fel, majd

Patacsi Dénes a kiszagatársadalom hűségét és ragaszkodását tolmácsolta a miniszterelnöknek.

A HÉT POLITIKÁJA

A soroksári választókerület küldöttsége a miniszterelnöknél

November 29-én, a pártértekezlet után a NEP elnöki szobájában vitéz Imrédy Béla miniszterelnök fogadta a soroksári választókerület népes küldöttségét, amelyet Krüger Aladár dr., a kerület népszerű képviselője vezetett a miniszterelnök elé.

Krüger Aladár dr. szavai után Képpesy Béla, a dunaharaszti pártvezetett elnöke köszöntötte a miniszterelnököt, tolmácsolva a kerület népének hűségét, ragaszkodását és háláját a miniszterelnök nemzetépítő munkája iránt.

A miniszterelnök válaszában rámu-

tatt arra, hogy ilyen feladatokkal, mint Magyarország most, még kevés ország állott szemben. Arról van ugyanis szó, hogy ezt a hajlékot, Magyarországot átépítsük. Hangsúlyozta az összefogás és kitartás fontosságát és megállapította, hogy

a magyar nép az elmúlt napokban megmutatta, hogy erősen jobboldali, keresztény, népi reformpolitikát kíván megvalósítani.

A küldöttség a miniszterelnökkel kezesen, hosszasan ünnepelte.

Kitüntetések

Magyarország főmlétségi kormányzója kéziratos intézett Darányi Kálmán volt miniszterelnökhöz, akinek „a legutóbbi időkben is kifejtett önzetlen hazafias tevékenységéért és kiválóan érdemes működéséért” újból teljes elismerését fejezte ki.

Magyarország főmlétségi kormányzója kéziratos intézett Szüllő Géza földbirtokoshoz, a felvidéki magyarság vezéréhez, akinek „a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemei elismerésül a magyar királyi titkos tanácsosi méltóságot” adományozta. Egyidejűleg a főmlétségi Ur Szüllő Gézát a felsőház élethossziglani tagjává is kinevezte.

Magyarország főmlétségi kormányzója Pataky Tibor miniszteri osztályfőnököt államtitkárrá nevezte ki.

Az esztergomi mandátum sorsa

Az Ernst Sándor halálával megüresedett esztergomi kerület választói egyhangú lelkesedéssel meghozott határozatukkal elhatározták, hogy a kerület mandátumát Kunder Antal kereskedelemügyi miniszternek ajánl-

ják fel. A miniszter a jelöltetést elfogadta és valószínűleg december 4-én fogja programbeszédét elmondani. A választás időpontját december 14-re tűzték ki.

A Ház elnöke és alelnöke lemondtak tisztségükről

Kornis Gyula a képviselőház elnöke és Lányi Márton alelnök — mindketten a legutóbbi sorsdöntő napokban kiléptek a NEP-ből, melynek bizalmából tisztségük elnyerték. — bejelentették tisztségükről való lemondásukat.

A felvidéki képviselők névsora:

A képviselőház december 2-iki ülése a felvidéki magyarság alább felsorolt képviselőinek a Házba való meghívását határozta el:

A cseh nemzetgyűlés magyar képviselőit: Jaross Andort, Szent-Ivány Józsefet, Holota Jánost, Porubszky Gézát és Korláth Endrét; a volt tartománygyűlési képviselők közül: Salkovszky Jenőt, Gürtler Dénest, Ortutay Jenőt, Virágh Bélát és R. Vozáry Aladárt;

továbbá Turchányi Imre, Pajor Miklós, Fussy Kálmán és Szilassy Béla volt szenátusi tagokat és végül Földessy József és Fencsik István volt ruszín képviselők lesznek a Ház új, felvidéki tagjai.

A falu népe hitet tett a szociális reformmunka vezérkara, az Imrédy-kormány mellett

A Falu Magyar Gazda és Földmívelő Szövetség elnöki tanácsa egyhangú lelkesedéssel hozott határozata alapján a következő sürgönyben üdvözölte vitéz Imrédy Béla m. kir. miniszterelnököt:

A „Falu” Magyar Gazda és Földmívelő Szövetség mai elnöki tanácsülésén hozott egyhangú határozata alapján lelkesedéssel üdvözölte mint a földmívelő nép legnagyobb országos szervezete, négyezer falusi testület nevében a falu polgárságának és a földmívelő kisembereknek osztatlan bizalmáról és türethetetlen ragaszkodásáról biztosítja Nagyméltóságodat és kormányát; följajánlja hazafias támogatását országépítő gazdasági szociális munkájához, hogy felvidéki testvéreink után diadalmasan haladhassunk a nagy magyar Cél felé, melynek utolsó dicsőséges állomása: Szent István országának feltámadása.

TEÖLGYES ISTVÁN DR. s. k.
igazgató.

MAYER JÁNOS s. k.
elnök.

Husz év után...

Megilletődötten forgatjuk kezünkben azt az egyszerű levelezőlapot, amely november 25-én érkezett hozzánk az abauj-tornamegyei Somodiból. (Ez a község annyira tősgyökeresen magyar, hogy még a cseh találetkönyvség sem tudott számára új nevet kieszélni, úgy hogy a husz éves cseh megszállás alatt is Somodi, vagy — hogy mégis legyen némi változás — Somodny névvel illeték.)

A levelezőlap, amelyről szó van, értékes dokumentuma, bizonyossága annak, hogy a felvidéki magyar falvak népéből husz esztendő idegen elnyomtatása sem élhetett ki nemcsak a hazaszeretettel, hanem a saját szervezetükhöz, érdeképviseletükhöz, kipróbált szellemi vezetőikhez való ragaszkodást sem. Mert ime — bizonyosság az alábbi néhány sor — husz esztendővel Trianon után, az idegen elnyomtatás alóli felszabadulást követő legelső napokban tollat ragadtott Képes Dezső somodi magyar testvéreink, hogy írjon a Faluszövetségnek, persze a régi címre.

Azóta azonban nagy változások történtek: a Faluszövetség egyesült a Magyar Gazdaszövetséggel, hogy a két, azonos elköltözésű intézmény erejét egyesítve, eredményesebben harcolhasson a falvak, tanúk kisembereinek érdekeiért, kulturális és gazdasági helyzetükhöz javításáért. A cím is megváltozott, most már a Bátorhy-utca 24. szám alól folyik a „Falu” Magyar Gazda és Földmívelő Szövetség néven egyesített intézmény ügyeinek intézése, természetesen abban a régi szellemben, amelyre — mint a levelezőlap sorai bizonyítják — szívesen emlékeztek vissza Képes Dezső magyar testvéreink. A levelezőlapot — amelyet, mint a Felvidéken bekövetkezett, olyan sóvárogva várt tavasz első hőmérsékletét jelentkező első fecskét boldog örömmel köszöntöttünk — alább közöljük:

A Faluszövetség vezetőségének

Budapest.

Alulírott ezennel hálatelt szívvel üdvözölöm Önöket a husz éves cseh igaz alóli felszabadulásunk alkalmából. És mivel most már én is óhajtanék a falu és a magyar haza javán szerény tehetőségem szerint közreműködni, azért tisztelettel kérem a becses lapjuka címre megküldeni. Az előfizetési díjat postafordultával, esetleg csekken el fogom küldeni. Hazafias üdvözléssel

Képes Dezső,

Somod 186. Abauj-Torna vm.
u. p. Szepsi.

A Falu-Gazdaszövetség tagjai és a Vasárnap előfizető-táborra természetesen meleg szeretettel, boldog örömmel köszönti Képes Dezsőt és a felszabadult milliós magyarságot, abban a biztos meggyőződésben, hogy a husz esztendő szenvedéseiben, fájdalomában, megpróbáltatásaiban megedzett testvérek közreműködésével sikerül kímunkálni Nagymagyarországot és abban a föld népének boldog, meglegedett sorsát biztosítani...

A karácsonyi napitári csak a kaphatja meg, akinek az előfizetése rendezve van.

Tessék tehát beküldeni a hátralékos előfizetési díjat!

Az elmúlt héten izgalmas események színhelye volt ismét Európa. A husz év előtt a történelmi, nemzeti és társadalmi kérdések terén elvetett szél vihararátása megkezdődött; az erőszakosan megbolygott egyensúlyt keresi Európa...

A Ruzsinföldön, amelynek népe tudvalóan nem kapott sérelmeire orvoslást a bécsi döntőbírósi határozatban, a cseh és ukrán terrorerőszakok valóságos vérfürdőket rendeztek. Ujabbban teljesen kifosztott ruszin és magyar óslakosságát átkergetik a magyar határon; a cseh és lengyel katonaság között véres csatározás is folyt; Mezenzf és Stósz német lakossága Hitler vezéréhez költözött, kérvényezve a külpolitikai miniszternek, kérve Magyarországhoz való csatoltatását. Berlinben a küldöttséget a bécsi döntőbíróshoz utasították.

Csehszlovákia november 30-án választotta meg a köztársasági elnököt. Hácha Emil dr., a Közigazgatási Bíróság elnökének személyében.

Romániában a hírhedt Vasgördő sorozatos merényleteket szervezett meg. A temesvári színházban bomba robbant, — az eredmény tíz halott és 32 sebesült; a kolozsvári egyetem rektorát és egy detektívét lelőtték a súlyos merényleteket követték el több erdélyi és óromániai városban is. A Vasgördő tíz évre tiltott vezér, a Codreanu és 13 társát a csendőrok szökés közben agyonlőtték.

A Hangya 100.000 pengős kölcsönt ad kisgazdáknak állathizlálásra

A szövetségi értékesítés ügye jelentős előrelépést tett ismét:

az Állatértékesítő „Hangya” Szövetkezet elhatározta, hogy azokból a feleslegekből, amelyek az állatértékesítési munka során keletkeznek, egyelőre 100.000 pengős alapot létesít, amely arra fog szolgálni, hogy a kisgazdák állathizlálási céljaira (sovány állatbeszerzés, takarmánybeszerzés, stb.) olcsó kölcsönöket kaphassanak.

Ezt az alapot a kisgazdák nagy barátjának emlékére, Darányi Tivárról nevezték el.

A szövetségi értékesítés ügyének szószólói tisztában vannak ugyanis azzal, hogy a szokásos, átlag 7%-os, vagy még emel is magasabb kamattal terhelt kölcsönökből a kisemberek nem foglalkozhatnak a nemzetgazdasági szempontból is nagyjelentőségű állathizlálással.

Az alap összegét a Hangya a lehetőségekhez mérten állandóan emelni akarja, hogy így egyre jobban kiszélesítse a kisgazdák állathizlálási tevékenységi körét. A

falusi Hangya szövetkezetek állathizlálási csoportjaiba tömörült kisgazdák részére folyósítandó kölcsönök után

a Hangya a Magyar Nemzeti Bank mindenkor kamatlatát — jelenleg 4% — fogja csak felszámítani.

Ezzel a lépésével a Hangya nemcsak újabb és beszédes bizonyosságot szolgáltatja annak, hogy a szövetkezetekbe tömörülő kisemberek az elérhető üzleti haszon és tőkegyűjtés előnyeit a maguk számára biztosítják, hanem nemzetgazdasági és szociális szempontból is elismerésemremelő akciót is kezdeményez.

Czettler Jenő felsőházi tag

A Kormányzó Ur Öfömlétsége Czettler Jenő dr. m. kir. titkos tanácsost, egyetemi tanárt a felsőház élethossziglani tagjává kinevezte.

Fejérmegyei gazdagylülés

A Fejérmegyei Gazdák Nemzeti Szövetsége november 27-én közgyűlést tartott Szekesfehérvárott.

A közgyűlés a gazdákat érdeklő időszerű kérdések tárgyalása során elfogadta a mezőgazdasági munkások minimális bérérről szóló tervezetet. Megvalósította a szövetség a családi bérrendszert is.

A közgyűlés táviratban üdvözölte Imrédy Béla miniszterelnököt és tüntetett reformpolitikája mellett.

1100—1938. szám.

MEGHÍVÓ

a „Falu” Magyar Gazda és Földmívelő Szövetség 1938. évi december hó 18-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor Esztergomban, a kath. Legényegyesület székházának nagytermében tartandó évi

rendes közgyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Évi jelentés.
3. Előző évi zárszámadás bemutatása és a felmentvény megadása.
4. A folyó évi költségvetés jóváhagyása.
5. Igazgatóválasztmányi tagok választása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1938 november 27.

MAYER JÁNOS s. k.,
elnök, ny. miniszter.

Kivonat az alapszabályokból: 20. §: „A közgyűlés, a tárgysorozaton kívül, a Szövetség elnökéhez a közgyűlés megtartása előtt legalább nyolc nappal előbb, írásban átadott indítványok felett lehet határozni.”

Minden hangszer

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hírneves

Reményi Mihály

hangszertelepén. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

A kő-alapra épített, nagyablaku vályogház sem egészségtelen

Rendkívül érdekes ankét zajlott le a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet építészszakosztályában a magyar tanyaiválg építészetéről.

A vitát Padányi-Gulyás Jenő elnök felhívására dr. Bierbauer Virgil, az ismert építész vezette be. Utalt a magyar világban a falu nagy kérdései iránt felébredt intenzív érdeklődésre, majd megállapította, hogy

a magyar falu, a magyar Alföld városainak építőanyaga a föld, építési módszerei a vert föld, a vályog és a paticsos építés.

A házakat négy-öt emberből álló bandák építik, természetben fizetnek az építők, buzában, szalonnában, kenyérből. Ez ellen az építési mód ellen kifogást tenni nem lehet. Köztudomású, hogy

a vályogfal jobb hőtartó, mint a téglá és csak a szélében elterjedt babona tartja a vályogházat dohosnak, egészségtelennek. Kellő fenntartás, szellőzés, tisztántartás mellett a vályogház éppen olyan egészséges, mint a téglából épült.

A magyar kormány 45.000 falusi ház építést vetne tervebe. Ez a terv csak vályogfalú, olcsó építési mód mellett valósítható meg, mert

a téglá csaknem kétszeresére emelné a költségeket.

Az előadó szerint a hazai törzsökös építő módszerek tudományos vizsgálatával, korszerű javításával kiváló eredmények volnának elérhetőek. Szerinte azok a földanyagok a legalkalmasabbak falusi házak építésére, amelyeknél a kolloid-anyagok nem érik el a husz százalékokat. Sajnálatosnak mondja, hogy a nádfedél csaknem teljesen megszűnt, mert ez a fedési mód szép és jó is.

Az előadáshoz számosan szöjtak

hozza. Az első felszólaló Tóth Kálmán volt. Szerinte

a műegyetemen osztályt kellene létesíteni, amely a falu építészetével foglalkozik.

Schmitterer Jenő kívánatosnak tartja, hogy az építésnél egészségügyi szempontokra a legmesszebbmenő figyelemmel kell lenni.

Az ablakok legyenek nagyméretűek, az alapfalak téglából vagy kőből épüljenek, a padozat pedig fenyőfából készüljön, ne pedig tapasztsással.

Jablonszky Ferenc szerint is jó a vályogfalú ház és

a betegséget szerinte nem a vályog, hanem az egészségellenes háztartás okozza.

Thomas Antal azt állítja, hogy sok esetben jobb a vályog, mint a téglá és csak a szigetelés hiánya okoz bajt.

S. Hoffer Imre szerint a döngölt falazat jobb, mint a vályog s helyes volna, ha bizonyos magasságig a parapéd-falat megvédene.

Bálint Sándor kiszámította, hogy

a vályogépítés 30 százalékos megtakarítást jelent a téglával szemben.

Benghardt Ákos azt a javaslatot tette, hogy az egylet tagjai saját erejükkel alapsítsanak intézményt a vályogépítés állandó tanulmányozására.

Dr. Kotsis Endre műegyetemi tanár is a vályogépítés megtartása mellett foglalt állást.

Az ankét dr. Bierbauer zárószavai után elhatározta, hogy küldöttség útján a falusi házépítés hagyományos módszereinek pártfogását kéri a kormánytól, továbbá intézet felállítását is, amely a korszerű javítások lehetőségét tanulmányozza és hirdesse.

Engedélyhez kötötték a Felvidékkal való áruforgalmat

A kormány rendeletet adott ki a visszatartott területekkel lebonyolítandó áruforgalomnak engedélyhez kötéséről. A rendelet értelmében

mindennemű árunak a visszatartott területekre való szállítása, illetve fuvarozása a hatonai közigazgatás tartama alatt csak külön engedély alapján lehetséges.

Ugyancsak külön engedély szükséges áruknak a visszatartott területekről

az ország egyéb részeibe való szállításához, illetve fuvarozásához. A szállításra jogosító engedélyt a katonai központi szállítási vezetőség adja meg és a vonatkozó kérelmeket a Külkereskedelmi Hivatalnál kell benyújtani.

Nem vonatkozik a rendelet az utasoknak, valamint a nyilvános szállítási vállalatok alkalmazottainak és a fuvarosoknak az utazás alatti személyes használatra magukkal vitt holmijára.

Legfontosabb exportcikkünk: a baromfi

A tenyészállatvásárlatepen november 26-án ünnepélyes külsőségek között nyílt meg a Baromfiképzés, amely december 1-én zárult. A kiállítás megnyitására nagyszámú és előkelő közönség vett részt, akiket Teleki Józsefné grófné, a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének elnöke üdvözölt. A földmivésügyi miniszter képviselőben Péchy Tibor államtitkár vett részt a megnyitón. Péchy Tibor államtitkár a földmivésügyi miniszter nevében köszöntötte a kiállítást megrendezőit. Meltatta a baromfitenyésztés gazdasági és szociális jelentőségét.

— 1937-ben — mondotta az államtitkár — 55 millió pengőn felüli összeg jött be az országból baromfikivitelből,

s ennek jelentőségét emeli az a körülmény, hogy

baromfikivételünk nemcsak a múltban fizetett.

A kormány a múltban is mindent megtett és a jövőben is mindent

megtesz a baromfitenyésztés fejlesztése érdekében, a jövőre vonatkozóan céltudatos tervezeteket dolgoztak ki. Az országban eddig hét baromfikeltető működött, s ezek

490.000 napesibét osztottak ki a baromfitenyésztők között.

196 baromfitelep látta el a keltetőtelepek tojászsükségletét, s a kormány a jövőben a keltetőtelepeket is szaporítani fogja, tanfolyamokat rendez, kiszagadintaókat állít fel és tojóversenyeket rendez a baromfitenyésztés propagálására. Sor kerül a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének átszervezésére is, más szervezeteket fognak belekapcsolni munkájába és tanácsadó szerveket munkák felállítására.

A megnyitón előkelő közönsége a kiállítási anyag megtekintése után a legteljesebb elismeréssel fejezte ki a látottakat felett. Különösen a Külkereskedelmi Hivatal pompás és szemléltető grafikonjai keltettek nagy tetszést.

A méhészeti felügyelőségek módosított beosztása

A földmivésügyi miniszter a méhészeti kerületeknek a folyó évi november hó 1 hatályúval való területi hatáskörét, a kerületek székhelyeit, valamint a kerületek vezetőit a következőkben állapította meg:

I. Méhészeti kerület. Székhelye: Budapest. Vezetője Valló Árpád m. kir. méhészeti főfelügyelő, m. kir. gazdasági tanácsos. Hatásköre kiterjed: Csanád, Arad- és Torontál k. e. e., Pest-Pilis-Solt Kiskun, Bács-Bodrog és Csongrád vármegyékre, továbbá Budapest székesfővárosra, Szeged, Kecskemét, Baja és Hódmezővásárhely thj. városokra.

II. Méhészeti kerület. Székhelye: Miskolc. Vezetője Éberlein Antal m. kir. méhészeti felügyelő. Hatásköre kiterjed: Nógrád és Hont k. e. e., Heves, Borsod, Gömör és Kishont k. e. e., Abauj-Torna és Zemplén vármegyékre, továbbá Miskolc tj. városra.

III. Méhészeti kerület. Székhelye: Szombathely. Vezetője Stáhly György m. kir. méhészeti segédfelügyelő. Hatásköre kiterjed: Győr-Moson- és Pozsony k. e. e., Sopron, Vas, Veszprém, Fejér, Esztergom és Komárom k. e. e., vármegyékre, továbbá Győr, Sopron és Szekesfehérvár tj. városokra.

IV. Méhészeti kerület. Székhelye: Kaposvár. Vezetője Szabó Mihály m. kir. méhészeti segédfelügyelő. Hatásköre kiterjed: Baranya, Tolna, Somogy, Zala vármegyékre és Pécs tj. városra.

V. Méhészeti kerület. Székhelye: Debrecen. Vezetője dr. Debreceni László m. kir. méhészeti segédfelügyelő. Hatásköre kiterjed: Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdu, Szabolcs és Ung k. e. e., Szatmár, Ugocsa és Bereg k. e. e. Bihar és Bekés vármegyékre, továbbá Debrecen tj. városra.

Gazdanapok

December 6-án, kedden kezdődnek a Gazdanapok a Közteleken; délelőtt 10 órakor a Magyar Mezőgazdasági Szeszermelők Országos Egyesülete igazgatóválasztmányi, 12 órakor pedig közgyűlést tart. Délután 5 órakor az OMGE egyesületi tanácsa gyűlésezik. 7-én, szerdán délelőtt 11 órakor az OMGE mezőgazdasági ipari és kereskedelmi szakosztálya gyűlésezik, 9-én, pénteken délelőtt 10 órakor lesz az OMGE dohányművelési bizottságának gyűlése, délután fél 6 órakor tartja gyűlést az OMGE állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya. 10-én, szombaton délelőtt fél 11 órakor lesz az OMGE igazgatóválasztmányának és a GEOSZ végrehajtóbizottságának V. rendes gyűlése. Délben fél 12 órakor az OMGE összes szakosztályai együttes ülést tartanak, délután 5 órakor pedig az OMGE közgazdasági, műszaki, növénytermelési, valamint üzemi és számtartási szakosztályai gyűléseznek. Este fél 9 órakor tartják meg a hagyományos Köztelek-vacsorát a Pannónia-étteremben. December 11-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz az OMGE közgyűlése, ezt követi dében 1 órakor a GEOSZ naggyűlése. — A MÁV, az OMGE közgyűlése és a Gazdanapok alkalmából a december 5—15. közti időben Budapestre a gyűlésekre utazók részére 33 százalékos utazási kedvezményt engedélyezett. A kedvezményre jogosító igazolványok ára 1 pengő és az OMGE titkári hivatalától — Budapest, Köztelek u. 8. — kérhető.

Megalakult a mezőgazdák szérumtermelő szövete

Most tartotta alakuló közgyűlést Khuen-Héderváry Károly gróf elnöklésével a Mezőgazdák Szérumtermelő Szövete.

Az emberek ugyanis, — mint azt a Vasárnap megírta, — régen kérték már, hogy

szabadítsák fel őket a kartellek hitelpolitikája alól s így most nagy örömmel fogadták, hogy a földmivésügyi miniszter még szeptemberben hozzájárult a szérumtermelő szövetezket alakulásához.

Az alakuló közgyűlésen máris mintegy 20.000 darab üzletre volt képviselve; leginkább kiszagadák és kisbirtokosok részéről. A közgyűlésen az alapszabályokat tárgyalták le, melyeket a közgyűlés egyhanguan elfogadott. Kinevezték a szövetezket első igazgatóságot is, három évi időtartamra s annak tagjai Khuen-Héderváry Károly gróf, Desseuffy Aurél gróf, Hentz Károly dr., Klein Antal, Schmiedt Lajos, Guoth Ernő, Sze-

csey Ernő és Ókrész Illés lettek. A felügyelő bizottság tagjaivá egy évi időtartamra Paduch Bélát, Zalaváry Ödönt és Csizsek Viktor Győzöt választották meg.

Khuen-Héderváry Károly gróf hosszabb beszédben köszönte meg a személye iránt megnyilvánult bizalmat s utalt arra, hogy

a szövetezket minden nyereszedési célzat kizárásával, altruista alapon létesült társulás, amely a szövetezkesből eredő előnyöket azzal is tetézi, hogy az üzleti felesleget a tagok között évenként szétosztja.

A kenderkóró alapára

Az 1938. évi szerződéses kenderkórórt fizető alaparat az Ipari Növénytermelési Bizottság az érdekképviseleti megállapodás értelmében az 1938. július, augusztus és szeptember hónapokban megtartott nyilvános árjelzéseken jegyeztv u. n. mezőhegyesi kender-árak alapulvételével állapította meg. Miután ezen hónapokban a Mezőhegyesi M. Kir. Alami Ménesbirtok árjelzésein elért kenderárak átlaga 89 pengő 22 fillért tett ki métermázsánként, ennél fogva az érdekképviseleti megállapodás alapján a kendergyár a termelőnek 100 kg lombmentes I. oszt. kenderkórórt ab vagon kikészítőgyár 5.60 pengőt tartozik fizetni mint alaparat. Ehhez fog jönni még az árkiegészítés (praemium), a mezőhegyesi árjelzési árak 1938 október 1-től 1939 július 31-ig terjedő időszakokra kiszámítandó átlaga alapján.

Decembéri rádiós előadások

December 4-én, vasárnap délután 3 órakor Csorba Zsigmond dr., az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet aligyeze: A mezőgazdasági munkástörvényekről. 8-án, csütörtökön délután 5 órakor Hatos Géza dr., m. kir. kísérletügyi fővegyész: Egyes malomipari hulladékok feltakarndozása. 11-én, vasárnap délután 3 órakor Kristály Aladár dr. miniszteri titkár, a Növénytermelési Hivatal vezetője: A Növénytermelési Hivatal szerepe a termelés fokozásában. 15-én, csütörtökön délután 5 órakor Somorjay Ferenc dr. m. kir. kísérletügyi adjunktus: Miért van szükség vetésforgóra? 18-án, vasárnap délután 3 órakor Csorba Zoltán dr. m. kir. kísérletügyi gyakornok: Kötélez védekezés a növénybetegségek és az állati kártevők ellen. 22-én, csütörtökön délután 5 órakor Sztranyavszky Sándor dr. v. m. kir. földmivésügyi miniszter: Karácsonyi gondolatok. 25-én, vasárnap délután 3 órakor: Időszzerű gazdasági tanácsadó. 29-én, csütörtökön délután 5 órakor Weber Lajos dr. miniszteri tanácsos: A mezőőrök, címen tart előadást.

KIS VASÁRNAP

Apró vers

Gyere, gyere Mikulás

Gyere, gyere, Mikulás,
Jó gyermekek várnak,
Az örömtől nincs nyugta
Most az egész háznak.

Panni, Pista kitekint
A csillagos éjbe,
Hogy putnyos Mikulás
Házuk elé ér-e?

De bizony már elkéstek,
Cipő, csizma tele,
Mikulás már messze jár,
S a nagy putnyos vele.

MÉZES JÁNOS

KICSI MESE

Ciklámenkirály

(Befejező köztölmény.)

II.

Éppen lerogyni készült a fáradtságtól, amikor azt látja, hogy az erdő madarai és vadjai köréje gyűltek és vizgatják. De ő csak nézte homályosuló szemekkel, hangtalan könnyekkel az ő játszópartjait, az ő kis gondozottait és éppen mondanivaló akarta:

— Ne vizgatjátok engem, mert az én busulásomnak nincs vizgatása...

De, de, csak alig hogy elgondolta, abban a szempereben illába gyulladt az erdő és a rengeteg szívből egy aranyos hintókocsi jöddélt elő. A hintókocsiba négy ciklámenvirágos ló volt fogva. Sárga arany volt a ló kantárya, istrángja és minden zerszámja. A virágos hintóból pedig egy dalszép legény szállt ki. A Ciklámenkirály.

A kislány el akart szaladni, de vert bővelében csak állt földbegyökerezett lábakkal.

— Érted jöttem, — mondta a vadkiklámenek csoda-csodálatos királya. — Érted jöttem, hogy elvigyelek magammal vetartanyá hirtontom a virágok honába, hogy virág és virágzás legyen életed. Érted jöttem, mert hű voltál, jó voltál, tisztaszívű voltál, mert engedelmes, szófogadó leánya voltál szegény atyádnak. Megelégedett voltál áldott szegénységben és mert szeretet világlott a lelkedben. Tudd meg, hogy a szeretet a Nap, amelyre kivirágzik az erdő mélye, amelyre megszőrennek, úgy szép tavaszidőben, a néma patakok, Kincsesládkom vagy te nekem, életem virág-aranyló ablaka. Te vagy a vadkiklámenek királynéja.

— De szép, amit mondsz — ámuldózt a kis pásztorleány, de azért így felelt: — Mondd meg azt is, az szebb lelkem, hogy hol van az én atyám? Nélküle alig mehetnék el.

— Ó, mostmár igazán te vagy az én mátkám, — örvendezett a Ciklámenkirály. És maga mellé is kapta vetartanyá hintájába a szegény kis pásztorleányt és elhindogált vele túl a Fekete-berken, a rengeteg mesebeli szívébe, vagy tán még azon is túl, amerre csupa virág a világ és örök a boldogság... Ott taláta volt keressett atyját és régen elisrattott anyját és boldogan éneket, mint a mesében, mindörökké...

És amikor felharsan a nyár édes éneke a rengeteg erdőn; aranyos fogatán eléled jön a király és a boldog kis királyné és évről-évre telehintik vadkiklámennel a Budnyal- és a Bozokki-rengeteget.

Menjetelek el ti is, ki mesémet hallgatjátok, menjetelek el a Budnyal-rengeteg szőlén ékes Péterföldre, szedjetelek ti is vadkikláment, hátha néktek még szebb meséket mondanak a magyar föld

legszebb édesszagu, lilaszemű virágai, vagy azok a kis iskolás gyermekok, ott a péterföldi iskola virágos udvarán, akikről ezt a mesét én is hallottam.

SZÁMADÓ ERNŐ

Fejtörő:

J . n . M . k . l . s

(Megfejtése: Jón a Mikulás.)

A FALUSI OTTHON

Disznóölés

A hidegebb idő beálltával faluhelyen sokan még a karácsonyi ünnepek előtt ölelik a disznót, mert így már az ünnepi husszükségletet is biztosítják.

A disznóöléshez szükséges edényeket, vágószerszámokat, fűszereket már előző napon kikészíti a rendes háziasszony és megfelelő mennyiségű meleg vízzel gondoskodik. Egy nagy edény kell a belek kimosására, különösen edény a vér felfogására, a tüdő-, májas- és véreshurka, disznósajt, kolbász összegyűrésére.

A beleket és a disznósajthoz szükséges gyomrot gyorsan és meleg helyen kell előkészíteni és megtisztítani, különben a bél könnyen kiszakad. Mosáskozhoz meleg, de ne forró vizet használjunk s ha már teljesen tiszták, a beleket feldaraboljuk a készítenő hurka vagy kolbász hosszúsága szerint, majd kifordítjuk, sóval bedörzsöljük, azután meleg vízzel leöblítve, egyideig áztatjuk. A belekre tapadó hús- és zsírrészeket késsel óvatosan lekaparjuk.

Májushurkához a forró vízben feltett húst egy óra hosszat főzni kell, majd gorombán felaprítjuk. Tesztünk hozzá néhány darab ugyancsak megfőtt és megdarált kövér húst, szegfűszeget, borsot, sót, félkilogram felíg főtt rizset és zsíros levet, hogy eléggé nedves legyen. A jól összedolgozott keveréket hurkatöltővel a feldarabolt belekbe töltjük, a két végét kis faszeggel összefogva, hogy főzés vagy sütés közben a töltelék ki ne futhasson belőle. Forró vízben kb. negyedóráig főzzük, aztán hideg helyen raktározzuk el. Legfeljebb egy hétig tartható el.

A véreshurka összeállításánál körülbelül feleannyi hús és egyéb kövér főtt hulladékok darálunk finomra, mint amennyi a vér, kis darabokra aprózunk tetszés szerinti mennyiségű szalonnát és beleadunk a keverékbe néhány tebeazott, áttört zsemlyét, vagy fehér kenyeret, sőt, borsot, zsíros levet, aztán a fentihez hasonló módon járunk el.

A kolbászhoz egyenlő mennyiségű

kövér és sovány húst aprózunk fel, fűszerezzük és zsíros lével összegyúrjuk. A frissen fogyasztandó kolbászba fűszerként citromlevet, vagy kevés fokhagymát szoktak tenni, a füstölt kolbászba sót, borsot, annyi édespaprikát, hogy a hús levét vöröse fesse és igen kevés fokhagymát. A friss kolbászt forró vízben negyedóráig főzzük, a debrecenit pár órán át szikkadni hagyjuk, majd 48 órára hideg fűstre akasztjuk.

Kánya Terézia

Aranyszabályok

Az embert nem az éteti, amit eszik, hanem az, amit megemészti, ehhez pedig fog kell; a jó rágás fél emésztés.

Az alkohol megöl mindent, ami él és megrözi a holtat.

Közei vérokönok házasságából származó gyermekeknél gyakran található az ugynevezett estéli vak-ság, mely elkorcsosodási jelenség, mely egyes családokat gyakran nemzedékeken át kísér.

Magyar konyha

Borlevés. Pólliter jó, fehér asztali bort negyedliter vízzel és negyedkilogram cukorral elvegytünk. Tesztünk bele kevés citromhéjat, szegfűszeget és fahéjat, felforraljuk, aztán hat tojás sárgájára belehabarjuk, ismét tüzre tesszük és addig keverjük, míg fel nem forr.

Savanyú tojás. Vékony barna rántást készítünk vöröshagymával, vízzel feleresztjük, hagyjuk felforrni, tesztünk bele sőt, borsot, egy darab babérlevelet, ecetet. Ha jól összeforrt, sziltán átszűrjük, majd ismét forral tesszük, egyenként beleitjük a tojásokot és hagyjuk keményre főni. Zsemlyegombóccal adjuk asztalra.

Kolbászfűtés. Rétesésztát készítünk és ha megpárolt a tészta, kinyújtjuk. Ez alatt megsütünk egy olyan hosszú szál kolbászt, mint a kinyújtott rétes, ha megpárolt, a tészta alá begyújtjuk. Tepsi-be rakva, tojásos tejföllel megkenjük, megsütjük és darabokra szeletelve adjuk fel.

Gazdatudnivalók

ŐSZI SZÁNTÁS ÉS ŐSZI TRÁGYÁZÁS.

Még ősszel vagy a tél elején jó mélyen meg kell szántani minden földet, melybe a tavasszal vetni akarunk. Ma már sok gazda ellenzi a gyakori szántást, így nem tartják szükségesnek azt, hogy a buzát három szántásba vessük, mint ezt a régiak követelték, de abban minden tapasztalt gazda feltétlenül egyetért, hogy az őszi vagy télelji mélyszántás — a vizgazdálkodás, a talajporhanyítás, a tavaszi vetésnek kellő időben végzése érdekében — szükség van.

A talaj felülete tudvaleg még most sem egészen vízszintes, hol felületese megsemmelésre annak találjuk. Így a meg nem szántott ta-

lajról az esővíz a kisebb-nagyobb mélyedésekbe fut. A mélyedésekbe ilyen módon a kelleténél több víz kerül és lemosa a mélyebb talajrétegekbe a könnyen oldható táplálványok egy részét. Esetleg a víz töcsákban megáll, ami még több kellemetlenség forrása. A magasabb, dombosabb részekről lefut a víz; itt semmi nedvesség se szívárog be a talajba, aminek káros hatását a száraz éghajlat alatt élő magyar gazda elégszer tapasztalja.

Még inkább előáll az említett vízelutás a téli csapadéknál, amikor az eső és a hó a tavaszi olvadáskor nem szívároghat be a talajba, mert az alul fagyos. Mikorra pedig a talajfagy felenged, akkora már csak a mélyedésekben van hólé. Az őszi szántás nagy hantokat hagy

magá után, mert legtöbbször nedves időben végezzük. (Ez nem baj, mert a tél fagyja annál jobban szétporlasztja, minél nedvesebbek a hantok!) Az ilyen rögs és mélyen barázdált földről a víz nem szaladhat le, hanem a talajba beszívároghat. Ez pedig annál könnyebben megy, mert a talajt a mély szántás 20—25 cm mélységig fellazította.

Az őszi szántás nagy előnyét tavasszal élvezzük, mert az őszi megszántott talaj tejeje tavasszal sokkal előbb szárad s így korábban megkezdhetjük rajta a tavaszi munkákat, mint a szántatlanon. Pedig tavaszi kalászosainkból jó termésre csak akkor számíthatunk, ha azokat korán vetjük s így kellő fejlettséget érnek el akkorra, mikorra a nyári forróság beköszönt. Ezért hazánkban igen fontos tavasszal is a korai vetés. De lehet-e korán vetni abba a talajba, mely szántatlanul teletelt, amelyet tavasszal későn lehet munkába venni, melyet a vetés előtt még szántani, fogsolni, stb. kell? Ezzel szemben az őszi megszántott földet csak meg kell boronálni és kész a legjobb magyá.

A tavaszi termények alá a trágyát is meg ősszel hordjuk ki s a fagyok beálltáig szántuk alá 15—18 cm mélyre. Ha a trágyahordással késünk, akkor azt csak tavasszal szánthatók alá. Már pedig a tavaszi szántást minden módon el kell kerülni.

BAROMFIÁK ÁPOLÁSA TÉLEN

Jobb ólakkól a téli hónapokban nem engedjük ki a baromfiakat kora hajnalban, mert amugy is csak ácsorognak és fáznak a szabadban. Teljesen elegendő 7 és 8 óra között kiengedni szárnyasainkat. Amikor meg nagyon erős fagyok jönnek, naphosszat nem engedjük ki a baromfiakat. A fagyoskodó állatok testmelegük fenntartására használják fel egész napi takarmányukat, azoktól tehát ebben az időben például tojástermelést nem várhatunk. Rosszul megépített és kisebb ólakkól azonban engedjük ki őket különösen akkor, hogyha jó meleg tárgyalételeken vagy más — lehetőleg szélmentes — helyeken karpargálhatnak.

Mintthogy pedig télen aránytalanul több időt töltene a baromfiak az ólban, fokozott gondot kell fordítani az ólak tisztántartására. Igen fontos ilyenkor az egészséges almázás. A szalma- és törekalom pár nap alatt nedvessé válik és a trágyától beszenyeződik. Belőle a trágyát kigereblyézni nem lehet. Pedig a nedves szalma és a rossz levegő egészségellen. A szalma- és törekalomot tehát 2—3 naponként újítani kell!

Sokkal előnyösebb a száraz homokkal vagy porfölddel történő almázás. Ebből a trágyát naponta jól kigereblyézhethetjük. Erdemes e célra sűrűbb gereblyét készítenünk — keményfalacén átütött és lereszelt végű szegzekből. Különösen az üllőlecek alatti részt szórjuk fel jól homokkal, mert ide hullik a legtöbb trágya.

A naponta végzett alom-takarítás-hoz tartozik az ól ablakainak letörése is. A borus téli napokon nagy szükség van a világosságra és az itt-ott kikukkanó napsugarakra. Mindezt az ólbazárt baromfiak csak a tiszta ablaküvegeken át élvezhetik. Ha az ablakok elég nagyok, akkor a napsugarak rövid idő alatt 2—3 fokkal felemelik az ól hőmérsékletét.

Hogy a nappal is bezárt baromfiak ne unatkozzanak, adjunk nekik 1—2 darab repét, csicsókát, melyet legmegelőbbően úgy adagolhatunk, ha deszkalakra szegezzük vagy rácos kosárban felfüggesztjük; a rács hézagai közt szívesen csipegetik szárnyasaink az ilyen nedvdus, izletes csemegét.

Minden gazda használjon korszerű csávázószeri!

Ilyen az **ABAVIT**

higanyos por- és nedvescsávázó szer

Kartelen kívüli, mérsékelt áron szállítja

Magyar Mezőgazdák Szövetkezte

Bpesi, V., Alkotmány-u. 26. Tel.: 111-236, 127-336.

Kirendeltségei: Debrecen, Győr, Lepsény, Szolnok, Szombathely, Nyiregyháza.

Az új községi- és kör-orvosi székhelyek

Megírta a Vasárnap, hogy a belügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint

a kormány a megvalósítandó nemzeti célok sorában elsősorban segíteni kíván a nemzet életére és jövő fejlődés szempontjából különösen nagy értéket jelentő falusi népesség egészségügyi viszonyain és ezért 205 új községi és körorvosi állás szervezését határozta el.

Az új orvosi állások rendszeresítésével járó költségeket a legtöbb esetben a belügyi tárca vállalta magára. A belügyminiszter az eléggé nem méltatható elhatározás megvalósítását meggyorsítandó, a pályázatok kiírását, véleményezését és az új orvosok kinevezését illetően úgy rendelkezett, hogy

mintegy hat héten belül már valamennyi új orvos el is foglalhatja állomáshelyét és megkezdheti népmégtó tevékenységét.

Az alábbiakban, megyénként, felsoroljuk azoknak a községeknek a neveit, amelyekben az új községi, illetve körorvosi állások betöltésére kerülnek:

Abauj-Torna vármegye: *Halmaj, Bakta, Fulókeres, Abaujkér, Szikszó* (Szikszóvidéki kör), *Gönc* (Göncvidéki kör), *Hollóháza, Hidvégúdo*, községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Bács-Bodrog vármegye: *Felsőszentiván*, egy községi orvosi állás;

Baranya vármegye: *Újpetre, Baranyajenő, Egyházasokozár, Babarc, Somberék, Berkesd, Abáliget, Erdősmecke, Egyházasokozár, Dióviszló, Baksa, Denesháza, Csányosvár*, községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Békés vármegye: *Békés* (Bélmegyerpuszta székhellyel), *Endrőd* (kondorosi pusztai székhellyel), egy-egy községi orvosi állás;

Bihar vármegye: *Derecske* (hozzácsatolva Tépe község), *Sarkadkeresztúr* (hozzácsatolva Sarkad külterületének északi része) egy-egy községi orvosi állás; *Magyarhomorog, Mezőpeterd, Berettyószentmárton* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Borsod, Gömör és Kishont k. e. e. vármegyék: *Mezőcsát* (hozzácsatolva Tiszacsézi község), *Bolyok, Diósgyőr, Sajószentpéter* (hozzácsatolva Sajóhábonny, Berente és Alaska községek) egy-egy községi orvosi állás; *Lak, Disznóhorvát, Tard, Mezőmagymihály, Borsodvánka, Sajóvamos, Újhuta, Borsodnádasd, Bóta, Dédes* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Csanád, Arad és Torontál k. e. e. vármegyék: *Nagymajlát, Reformátuskövesháza, Újszentiván* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Csongrád vármegye: *Kiskunmórozsma, Pustaszer, Kiskirályság* községekben egy-egy községi orvosi állás;

Fejér vármegye: *Bicske* (hozzácsatolva Csabdi község), *Tárnok, Erd* (hozzácsatolva Szászhalombatta), *Zámoly, Mór* (hozzácsatolva Bakonyvárkony, Nagyveleg községek), *Előszálás, Nagylók, Iváncsa* községekben egy-egy községi orvosi állás; *Pázmánd, Alcsút* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Győr, Moson és Pozsony k. e. e. vármegyék: *Rábatapona* községben

egy községi orvosi állás; *Dunakiliti, Pázmándfalu, Nagybarátfalu, Győr-zámoly, Kajár, Rábacsécsény* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Heves vármegye: *Nagyréde, Átány, Hatvan, Heves* (hozzácsatolva Hevesvizekény község) községekben egy-egy községi orvosi állás; *Bátor, Hasznos, Visonta, Detk, Parád, Sirok, Tarnalelesz, Erk* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye: *Jánoshida, Kumhegyes, Törökzentmiklós, Jászapáti* községekben egy-egy községi orvosi állás; *Alattyan, Nagy-rév, Tiszhasas* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Komárom és Esztergom k. e. e. vármegyék: *Felsőgalla, Tárkány, Bánhida* (hozzácsatolva Alsógalla község) községekben egy-egy községi orvosi állás;

Nógrád és Hont k. e. e. vármegyék: *Kod* községben egy községi orvosi állás; *Nógrádmárcfal, Kazár, Rimóc, Cserhátszentiván* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye: *Dusnok, Böcsa, Páhi, Irsa* (hozzácsatolva Dányzentmiklós község), *Nagyudány, Dány, Pészéradacs, Vecsés* (Ganztelep székhellyel), *Farmos* községekben egy-egy községi orvosi állás; *Jakabszállás, Órszentmiklós, Pánd* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Somogy vármegye: *Barcs* (hozzácsatolva Drávaszentcsanak és Somogytarnóva) községben egy községi orvosi állás; *Görgeteg, Szigetvár* (szigetvárkönyeki községi kör), *Szentlászló, Látrány, Tab, Inke, Igál, Attala, Szőlőgyőrök, Kaposmérő, Szenna, Balatonmária, Nikla, Múhd, Somogyvár* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Sopron vármegye: *Csorna* (hozzácsatolva Dár község), *Kapuvár* (hozzácsatolva Vitnyéd község) községekben egy-egy községi orvosi állás; *Himőd, Ágfalva, Hegykő, Horvátcsanak, Iván* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Szabolcs és Ung k. e. e. vármegyék: *Polgár* (Görbeháza székhellyel), *Kisvárda* (hozzácsatolva Dögle), *Nagykálló* (hozzácsatolva Kiskálló, Biri), *Újfekért* (hozzácsatolva Érpatak és Kálmánháza) községekben egy-egy községi orvosi állás; *Prügy, Gáva, Nyirpazony, Napkor, Pátroha, Kopócsapáti, Piricse, Demecser* (Demecservidéki községi kör), *Prügy* (Vasmegyer) egyelőre Kemence székhellyel), *Mándok* (mándokvidéki községi kör) községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Tolna vármegye: *Dombóvár, Ujdombovár, Kocsola, Dunaföldvár, Paks* (hozzácsatolva Dunakömlőd), *Kajdaos, Alsónyék, Tolna, Bonyhád* (hozzácsatolva Majos) községekben egy-egy községi orvosi állás; *Medina, Értény, Izmény, Kakasd, Kéty, Pálfa, Apar, Szálka* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Vas vármegye: *Sárvár* községben egy községi orvosi állás; *Alsóság, Egyházasbénye, Pápc, Torony, Gerse, Dömbötör, Alsósőlőnk, Vasvár* (vasvárvideki községi kör) községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Veszprém vármegye: *Várpalota* (hozzácsatolva Tés és Ósi község) községben egy községi orvosi állás; *Padrag, Kerta, Noszlop, Csót, Bakonyjákó, Bakonyzentlászó, Vasvár, Nemesszalók, Bakonybél, Bakonycsér-*

nye, Tótvázsony, Devecser, Marcaltó községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás. (Megerszük a mihályházi községi körbe);

Zala vármegye: *Keszthely* községben egy községi orvosi állás; *Zalabaksa, Rédics, Sarmellék, Csapok, Hahót, Zalasabar, Leencsetomaj, Szeptenke, Zalaszentbalázs, Mura-szentmetye, Tótszerdahely, Becsehely, Gutorfőde, Csonkahegyhát, Zalaszentiván* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás;

Zemplén vármegye: *Mezőzombor* és *Monok* községekben egy-egy községi orvosi állás; *Riose, Hernádnémeti, Erdőhorvát, Legyesbénye, Mikóháza* községi székhelyekkel alakított községi körökben egy-egy körorvosi állás.

Hittél ősi hittel,
Magyaros szent daccal
A feltámadásban;
Egy lélekkel s szívvel,
Erys akarattal
Az Egék Urában...

REMÉNYI FERENC
(Mátraszöllös)

IGAZGYÖNGYÖK

A jó szív olyan, mint a korona: hatalmat ad és fényt áraszt maga körül.

Sok házasság azért boldogtalan, mert a szülők házasság előtt nem gyermekük szívét, hanem a telek-könyvet kérdezik meg.

A mi költőink

Hozsánna a magas Égnek!

Állva marad most a katang,
Egyszerre szól ezer harang.
Agyu is dörg néha-néha
S bugya szól a sok sziréna.

Út a holló, nem kiabál,
Nem mondja a varju sem: kár.
Áll a munkás könnyes szemmel
És beszélget az Istennek.

Ablakokban gyertyák égnek,
Hozsánna a magas Égnek.
Hála legyen Isten néked,
Visszakaptuk véreinket!

TAMÁS FERENC (Páhi)

Őszi nap

Őszi nap ontja a rőt sugarát
S fénye alig tör a nagy ködön át.
Bomlik a ködtakaró s a helyén
Csillog a harmat a fák levelén;
Cseppjein táncol a játszó sugar,
Őszel oly elragadó a határ.

Még most a táj pazaar éke virul,
Majd, ha a harmat ezüstje lehull,
Dérrel, ha csillog a tarka virág
S szórja a zöld levelét a fagy;
Majd ha gázsz lesz a pompa helyén,
Szél zokog át csak a holttetemen.

Ifj. BABUCSIK FERENC
(Apostag)

Virrad már...

Ritkul a sötétség,
Virrad már a hajnal
Magyarország fölött.
Oszlik a vad kétség,
Mert a békeangyal
Lebeg hazánk fölött.

Megtört a hazugság
Huszszentendős vára,
Végre-valahára.
S nagy az igazság
Aranyszínű sugarára
Megtépett hazánkra.

Hallom a lakatok
Lázás csörrenését.
Amint lepattognak,
S a szép magyar dalok
Egyháza csengését,
Mint felharsognak.

Kassai dómortonyon
Magyar zászlót lenget
A novemberi szél.
Munkácson, Losoncon
Magyar imát zenghet
Mindenki, aki él.

Hős Rákóczi lelke,
Mint tomboló orkán
Zug bele a szélbe:
— Győz a magyar Eszme!
Megbukott a sátn
Nagy mesterkedése...

Szegény magyar vérem,
Hej, sokat szenvedtél
Husz éven keresztül.
De hittel is mélyen
Trianonon keresztel
S rendíthetetlenül.

Találja ki!

- Melyik felvidéki várost illetjük „A fejedelem városa” névvel?
- Hol hangzott el e híres „Vitam et sanguinem!” — „Életünk és vérünket!” — kiáltás?
- Hol van Európa egyik legnagyobb cseppkőbarlangja?

A levelezőlapra irt válaszokat a Vasárnap szerkesztőségének címére (Budapest, V. Balthory-utca 24.) kell beküldeni, tíz napon belül. Elkészve érkező válaszokat nem veszünk figyelembe. Jutalom:

Néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes választ küldenek, előfizetőbarunk tagjai és előfizetési díjhátaléuk nincs.

A *Találja ki!* eredményét az 52-ik számban tesszük közzé!

A 46-ik számban közölt *Találja ki!* helyes megfejtése a következő:

KOMÁROM
LÉVA
BEREGSZÁSZ
UNGVÁR
MUNKÁCS
ROZSNYÓ
RIMASZOMBAT
ÉRSEKÚJVÁR
LOSONC
KASSA

A vastag betűkkel egybeolvasva, ezt a mondatot kapjuk:

Rég vártunk!

Beérkezett *huzonegy* helyes megfejtés; könyvjutalmat küldtünk: György Mihály, Veszprémmarsány, Schnell József, Szomajom előfizetőink címére.

Egy kis mosoly

— Samu, mi történt veled, hogy így kiöltözökéd? Megütötted a főnyereményt?

— Nem, hanem önállósítottam magam.

— És mivel foglalkozol?

— Postagalombokkal kereskedem.

— És az olyan jó cikk?

— Remek. Nappal eladom őket és este visszarepülnek.

— Meg tud engem szépitni? — kérdi a lány.

— A mester felel:

— Száz pengőért oly szép lehet, hogy mindenki megfordul utána...

— A leány megvetően mosolygott.

— Kétszáz pengőért olyan szép lehet, hogy a folyóiratok közlik az arcképet...

— Hm — mormogott a lány

— Háromszáz pengőért olyan szép lehet, hogy nem lesz a városban egyetlen barátja...

— Ez az, ez kell nekem! kiáltotta a leány.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

Hj. T. M., Békés: A házassági köcső... K. L. Murartha: Szeretettel köszöntjük... P. J. Erdélyi: Irjon a lapunkban...

Takarmány. Árak métermázsánként... Tenyészmarhák és jürmosók. Árak: la beföldi jürmosók... Vagomathavásár. Árjegyzék elősúlyban...

lárduktak. Közönséges, kereskedelmi árut... Gyümölpálinka. A forgalom e héten is dénk volt... Időgen pénzék vételi és eladási ára.

honvédelem". 19: Vitéz Imrédy Béla m. kir. miniszterelnök beszéde... KEDD, XII. 6. 12.10: Cigányzene. 13.30: Szalonzene.

VÁSÁR ÉS PIAC

GABONATÖZSDE Készárúpiac. Buzza tiszavidéki 77 kg-os 20.10-20.25...

Vad és vadhus. Szarvasomb 230-240, gerinc 300-400, lapocka 190-220... Haliaci. Haresa, nagyszög szerint 160-360...

Vásárok jegyzéke Vasárnap, XII. 4. Állat- és kirakóvásár: Monor, Szeged, Turkeve... Hétfő, XII. 5. Állat- és kirakóvásár: Balassagyarmat...

PÉNTEK, XII. 9. 12.10: Hanglemezek. 13.30: Cigányzene. 16.15: Diákféltára. 17: „Szűzszótréfák”...

Abraktakarmány. Árak métermázsánként Budapestben: Árpakopra 14.80, borsóhéj 20...

Zöldség. Sárgarépa 8-20, petrezselyem 12-24, kevert zöldség 16-24, zeller 16-36...

Arany- és ezüstpénzek ára Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 38 fillér...

Budapest II. Vasárnap, XII. 4. 11.30: A Barsvármegyei Egyesített községülése...

Nem gazdaságos a sertés- és baromfiagyésztesztés a főrvényesen védett Rákoshegyi baktériumölő

Gyümölcs. Alma nemes 60-140, körte nemes 70-160, asztalialma 120-180...

RÁDIO Budapest I. VÁSÁRNAP, XII. 4. 9.30: Hírek. 10: Református istentisztelet...

Arany-ezüst beváltás a legmagasabb napi áron: Szigeti Nándor és Fia